

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Opera Varia

Noris, Enrico

Lugduni, 1707

Adventoria amicissimo ac doctissimo Patri Francisco Macedo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72494)

ADVENTORIA

AMICISSIMO , AC DOCTISSIMO VIRO

F. FRANCISCO MACEDO

In Patavina Academia Ethices Interpreti

I N Q U A

De Inscriptiōne Libri Sancti Augustini
De Gratia Christi

Albine , Piniane , & Melania ,

D I S S E R I T U R

A F. HENRICO NORIS

VERONENSI AUGUSTINIANO

In Academia Pisana Ecclesiasticae Historiae Professore .

Posteà S. R. E. Cardinali .

ADV ENTORIA

AMICISSIMO, AC DOCTISSIMO VIRO

F. FRANCISCO MACEDO

In Patavina Academia Ethices Interpres

IN QUA

De Inscriptione Libri Sancti Augustini

De Gratia Christi

Almae, Pataviae, & Helaviae

DISSEPTUR

A. F. HENRICO NORIS

VERONENSI AUGUSTINIANO

In Academia Patavina Ethices Interpres

Potes S. R. E. Cardinali.

Cceperam ab amico literas, quibus significabat, te Venetiis Bononiam versus solvisses; nescire autem te, quam in urbem improvisam hanc tuam peregrinationem destinasses. Idem etiam libellum, quem nuper Verona adversus meam de quorundam veterum Lerinensium doctrinam sententiam edidisti, transmisisti. At ipse volumen illud avidè legere, diligenter expendere, accuratè notare. Etenim sperabam fore, ut superatis Appennini jugis, de proximo Florentiam venires, eaque occasione & sincerè, & amicè aperirem, quid in libello tuo albis calculis, quid nigro theta signandum censerem. Verim cum Florentiam accessisses, adventum tuum tam studiosè mihi celatum voluisti, ut penè verear, ne antiquæ nostræ amicitie hoc tuo silentio nuncium remiseris; præsertim cum nec unius libelli tui exemplar ad me deferendum curaveris. Ceterum ne officiis, quæ pro jure veteris consuetudinis à te expectabam, ipse etiam deesse videar, quod sperabam coram præstare, literis exequor. Et quidem, mi Macedo, non sum tam bardus, aut stupidus, quin optime intelligam, neminem mortalium quantalibet amicitia carissimum esse in amore Divis præferendum. Novi vetus adagium: *Amicus usque ad aras*. Itaque ineptus judicer, si tantum mihi ab amico tribui velim, ut me plus, quam superos, amet. Utinam susceptam doctrinam Sanctorum Hilarii Arelatenfis, & Vincentii Lerinensis defensionem pro merito præstitisses, & ex vetustis tabulis, atque antiquioris Ecclesiæ testibus rem feliciter conficisses. Profectò multas tibi gratias agerem, plures etiam deberem, quippe qui duos celeberrimos Patres Augustini coetaneos, eidem Sancto Doctori in nullo dogmate adversatos, sed per omnia consentientes ostendisses; nihil enim magis in votis habeo, quam Augustinianam doctrinam communibus Patrum suffragiis comprobata monstrari. At cum videam te passim rethoricari, omissis veterum monumentis, tuis imaginationibus indulgere, ac pro historia entia rationis, & secundas intentiones, ut dicitis, seu vana quædam tuæ mentis idola obrudere, non possum non tuas vices dolere, qui bonæ causæ non æquè bonam ad vocationem commodasti. Intrà sex, vel octo dies nuperimæ tuæ apologiæ confutationem ad umbelicum deducam, & palam faciam te Dalai, Blondelli, aliorumque Protestantium sententiam sequi, munire, exaggerare: Baronii defensionem verbo tenus abs te jactari, cum eidem, etiam cum patrocinium magno hjatu promittis, adversere, & neglectis veterum scriptorum voluminibus, novas passim historias, hoc est, puras putas fabulas venditari. Ne tamen ad populum phaleras loqui videar, universi tui operis specimen in unâ, & alterâ paginâ capituli septimi in hac epistolâ exhibeo, tum ne fortè iis, qui ne leviter quidem in Ecclesiasticâ historiâ versati sunt, fucum facias, tum etiam ut adventoriæ loco te in Urbe conveniat; ne qui in amore erga te nemini cedo, amicorum tuorum, quorum centurias Romæ numeras, officiis superer. Etenim nulla inter amicos officia laudabiliora versantur, quam cum suas apud amicos querelas sine sequestro deponunt, animi arcana produnt, nihilque quod illorum rem attinet, celatum volunt. Et si quandoque à benevolentia, humanitate, ac veritate deflectant, eosdem intrâ orbitas ponunt, & ad officium revocant. Hæc integro volumine præstabo, quod brevi extrâ Italiam (Florentini enim Typographi variis libris, libellisque impri-

mendis occupantur) nitidissimis characteribus excusum, ad te transmittam, quamvis tu Florentiam transiens nullam mihi libelli tui legendi copiam facere volueris, cum tamen plurimi mea interesset, noscere per te errores, quos fugerem, cernere veritatem, quam consecraret.

In capite septimo prioris commentationis pro doctrinâ Lerinensium à te ingeniosissimè concinnatæ, paginâ 51. veritus ne brevioris opusculi tui lectio fastidio proximior feret, lepidam mihi de Albino quæstionem facturus, ex arce causæ ad exilia, & ludicra quædam descendis, ut me universis irridendum exhibeas. *Sed ecce*, inquis, *ut molestum hoc opus lepore aliquo, & sapore condiam, incido in locum Noris, in quo desidero Grammaticam.* Quod autem hoc ipsum esset ex præcipuis, quæ in tuo opere Lectoribus observanda duceres, in indice scripsisti: *Noris imperitiæ Grammaticæ arguitur.* Næ postquam ibidem in proximâ paginâ ex sacris Theologorum Academiis me ad Chronologos amandasti, statim ad Grammaticorum subfellia ab Orbilio, ut inquis, *castigandum detrudis?* Equidem Lectores tanto abs te lepore, & sapore condita scripta evolventes cum Terentio repetent: *Facere, lepidè, laudè, nihil supra. O capitulum lepidissimum!* *In Eun.*

Ipse autem doctissimi æquè ac sanctissimi Nolani Antistitis ad Ausonium V.C. carmina tibi ingero. *Multa jocos pateant; liceat quoque ludere fictis. Sed lingua mulcente gravem interlidere dentem: Ludere blanditiis urentibus, & malè dulces Fermentare jocos satyra mordacis aceto, Sæpè poetarum, nunquam decet esse parentum.*

Non tua scripta lepore condis, mi Pater, sed meam mihi cutem, non secus ac elephantinam, tam multo sale perfundis, ut cum me *amicissimum* ibidem voces, procul dubio habearis *magni delator amici.*

Iniquiori autem loco me tecum congregi jubes, dum ad Grammaticam provocas, quæ tuum regnum est, in quo tibi plaudis, ac triumphas. Etenim cum ego nondum mammam, atque tatam loquerer, tu eloquentiæ Magister publicè Madriti Rhetoricam profitebaris, cui à teneris unguiculis strenuam, atque indefessam operam navaveras, non secus ac ille,

Quem pater ardentis massæ fuligine lippus A carbone, & forcipibus, gladiosque parante Incude, & luteo Vulcano ad verbera misit.

Profectò nunquam ab *amicissimo* viro, quale me te contestaris, tantum meo tergo periculi timuissim, ut ab eodem contrâ me stringerentur *Orbilii* scuticæ,

Feraleque tristes, sceptrâ pedagogorum. Itane à meo Macedone, quem in editis voluminibus toties summis laudum præconiis extuli

Discipulorum inter jubeor plorare cathedras? Libeat Augustini sententiam solidæ apologiæ loco tibi reponere lib. 2. con. Cresconium cap. 1. *Si enim, inquit, Demosibenes clarissimus Oratorum, cui verborum tanta fuit cura, quanta rerum auctoribus nostris, cum rancem ei nonnullam orationis insolentiam objecisset, Aeschines, negavit ille in eo positas esse fortunas Græciæ, illone, an illo verbo usus fuerit, & an huc, an illuc manum porrexerit; quanto minus nos laborare dabemus de regulis derivandorum nominum, quando sive hoc, sive illud dicamus, intelligitur sine ambiguitate quod dicimus, quorum non in expolitione sermonis, sed in demonstratione veritatis est major intentio.* Interim ne me timeas, cui *vides necessariam esse grammaticam.* Sed ne me tergiversari putes, Grammaticorum scholam ab Orbilio *castigandus*, ut minitaris, ingredior.

In Eun.

313

Juv.
Sat. 1.
33.

Ides. Jan.
10. 30.

Mar.
Hb. 10.
LXII.

Horap.
At. 10.

Cum lib. i. Hist. Pelag. cap. 15. expendere inscriptionem librorum Sancti Augustini de Gratiâ Christi, & de Pecc. Originali, nempe: *Sincerissimi fratres, dilecti à Deo Albine, Piniane, & Melania*, non admisi correctionem Baronii, qui A. 409. pro *Albine* putavit *Albina* reponendum, nisi, addit ibidem, *præter Albinam matrem fuerit illic Albinus filius*. Etenim eâ ætate sceminarum nomina non semper scemininâ terminatione efferebantur. Paulæ filia neutram terminationis cognomen habuit, nempe Eustochium. Imò mulierum nomina à Sanctis Patribus cum terminatione masculinâ id temporis exprimi solita affirmavi. Ita *Albinam* junioris Melaniæ matrem passim *Albinus* in recto casu vocatam indicavi. Augustinus præter inscriptionem libri de Gratiâ Christi hunc titulum Epistolæ 227. dedit: *Albino, Piniano, & Meliano*. Ubi certum est, legendum esse *Melanio*. Hieronymus Epist. 70. ait: *Albinus, Pinianus, Melania salutant vos*. Possidius Calamensis in indice librorum Sancti Doctoris Hipponensis scribit libros de Gratiâ Christi, & peccato originali misos ad *Pinianum, Albinum, & Melaniam*. Sanctus Paulinus Epist. 44. quæ inter Augustinianas est 249. *Melania* pro *Melaniâ* posuit. Ita Patres, qui anno 400. florebant, *Albinæ* nobilissimæ sceminæ nomen scripsere.

Mira, inquis, certè ratio exponendi, *noxa, & incognita antiquis Priscianis, & Donatis, & nuperis Despanteris, & Nebriſſis, quam nulla tempora tulerunt, ut libera esset nominum inflexio, & promiscuè masculina, & sceminina declinarentur: atque adeò Albina pro Albino, & Melania pro Melaniâ poneretur.*

Rectius dixisses, *Albinus pro Albina, & Melanius pro Melaniâ poneretur*. Sed hoc omisso, ad Donati, ad quod provocasti, tribunal vador. Scribit lib. 5. de generibus: *Sunt præterea alia sono masculina, intellectu sceminina, ut Eunuchus comædia, Orestes tragedia, Centaurus navis. Alia sono neutra, intellectu sceminina, ut Pteronissum, Glycerium, Sophronium, quæ mulieres sunt*. Itaque Donato iudice, nomen designans in *VS*, aliàs masculinæ terminationis, si rei scemininæ imponatur, retentâ terminatione masculinâ, significationem scemininam induit. Ita *Eunuchus*, nomen est viri exsecti masculinarum terminationis, & significationis; at si imponatur uni ex comædiis Terentii, non mutatâ terminatione, variatâ tamen significatione, fit generis sceminini, & dicimus *lepidam Eunuchum* Terentii. *Agyptus* scemininæ significationis nomen est; at si viro cuiuspiam id nominis imponatur, masculini generis evadit. Horum ratio est, quia terminatio in *VS* est tantum materia, & substractum nominis, sola autem significatio, Donato Magistro, sortitur rationem formæ. Appello testem omni exceptione majorem Vossium, qui lib. 3. Grammat. lib. i. de analogiâ cap. 24. laudato prius Quintiliani testimonio ait: *Voluit igitur Fabius parem esse rationem in Muranâ & Glycerium, eoque ut virile est Murana PROPTER SIGNIFICATIONEM, et si terminatio aliud requirere videatur: ita Glycerium esse muliebri, licet sit neutralis terminatio*. Quare licet hoc cognomen *Albinus* sit terminationis masculinæ, eo ipso quod sceminæ imponatur, quomodo reapse à tot Patribus impositum fuit, significationem scemininam subit, quæ optimè cum terminatione masculinâ coheret. Equidem, mi dulcissime Macæo, Heribertus Rosuveydus hisce tuis scrupulis non tangebatur, cum in præfatione ad lib. 8. de vitis Parrum num. 6. hæc notavit. *Proba Baronii divinatio: sed non necesse est Albam pro Albina restituere. CONSTAT enim illo*

faculo sceminarum nomina etiam masculinis terminationibus quandoque elata. Sic de sceminâ nunc Melanius, nunc Melanium apud veteres occurrit. Hoc ipsum postea etiam confirmavit in notis ad Epist. 44. Sancti Paulini, ubi ait: MELANIO: intelligit ipsam Melaniam, quæ nunc Melania, nunc Melanius, nunc Melanium dicta. Ita videtur capiendus Augustinus Epistolâ 227. Charissimis fratribus Albino, Piniano, & Melanio: ita lego pro Meliano. Intelligit Albinam, & Melaniam, cum apud Alipium Episcopum Tagaste in Africâ versarentur. Viden ut totus meus est Rosuveydus? quem sanè ante oculos habui, cum illa scriberem, & Baronii correctionem non admitterem. Tu verò inquis: A Grammaticis Novis dissentit ab Orbilio castigandus, nec Baronio timendus, quem obiter pungerè voluit, & ego vindicare. Quid, Amice, cum Rosuveydo ages? Memento hunc illum esse, quem pag. 150. auctorem eruditissimum, & elegantissimum nuncupasti; in indice scribis: Rosuveydus auctor elegantissimus. An fortè, ne mihi plagas condones, unâ mecum Rosuveydum ab Orbilio castigandum dices? Cave tibi à tot ferulis, quas docti Rosuveydi sodales in scholis stringunt. Vel elegantissimi titulum expunge, si in homine quoque quemadmodum in me, grammaticam desideras. Vel si temeritati id proximum iudicas, me quoque, qui Rosuveydi verbis locutus sum, Orbilii ferulis exime. Hoc interim scias, mihi decretum esse; malle cum Rosuveydo vapulare, quàm grammaticas Macedonens regulas discere. Falleris tamen, si unum à me tibi Heribertum opponi putas. Habeo plures tum veteres, tum recentes, tum Græcos, tum Latinos scriptores, quibus pro me loquentibus, tu ne hiscere quidem audeas; sed mirere tantum, & forsitan doleas, neque enim

Hæc rixa est, ubi tu pulsas, ego vapulo tantum. Jul. 3.

Exemplum, inquis, Eustochii ab re est, cum Eustochium fuerit nomen proprium Virginis Paulæ filia, quæ Eustochia dici non potuit, cum Eustochium deberet, quemadmodum nec Glycerium apud Terentium in *Audriâ* Glyceria vocari potuit: erant quippe certâ nomina terminata in *um*, quæ tum virorum, tum sceminarum propria erant: puta *Dynacium, Pegnium virorum: Eustochium, Glycerium sceminarum*. Non erat igitur libera, nec promiscua illa declinatio, sed necessaria Grammatices constructio.

Memento te in Grammaticorum scholâ versari, à quibus vapularent discipuli, qui Eustochium nomen proprium Virginis dicerent, erat enim cognomen filia Toxotii & Paulæ; illius autem nomen Julia erat. Scribit Hieronymus de D. Paulâ Epist. 27. *Iuncta est Toxotio, qui Aneæ, & Juliorum altissimum sanguinem trahit, unde etiam filia ejus virgo Eustochium Julia nuncupatur*. Ex quibus corrigo Gandorpium, qui Toxorios Junis accensuit in Onomastico. Quod etiam ex Capitolino in juniore Maximino patet: *Desponsata, inquit, illi erat Julia Fadilla proneptis Antonini, quam postea accepit Toxotius ejusdem familiæ Senator*. Errat autem Gruterus, qui *Juniæ Fadillam* legit. Sed de his aliàs; neque enim te, qui nomen Virginis pro cognomine posuisti, Orbilii ferulæ subijciam; non sum erga amicum tam rigidus in Grammaticâ censor, qualem te erga me profiteris. Notat Chiffletius pag. 45. notarum in Epistolas Paulini Nolani in editis voluminibus in calce Epistolæ ad Pammachium Eustochium legi, *cum alioquin, inquit, Eustochia scribatur in MSS. Puteano, & Viennensi. Codicem verò Puteanum vocat pag. 8. perquam antiquum, & optimè notæ*. Transeo ad Glycerium Terentii; vi-

deo enim te parum veterum monumenta callere, & præsertim Prisciani, quem alterum contra me iudicem, seu testem appellas. Notat Priscianus, nomina femininarum desinitia in VM figuratè, non verò propriè sic elata. Do ejusdem verba ex lib. 6. *Inveniuntur tamen, inquit, apud Comicos multa hujuscemodi Græcorum nomina quibus articulos feminini generis necessariè significationis gratiâ præponere solent* ἡ Δόριον hæc Dorcium, ἡ Γλυκερίον hæc Glycerium; hoc autem solet fieri adulationis causâ, seu diminutionis atatis. Idem lib. 5. scribit nomina femininarum desinere in VM figuratè, ut Glycerium mea, Dorcium, & Philotium. Quare si Glyceria per imitationem tantum Græcorum à Latinis Glycerium dici potuit, propriè, & rectè, hoc est, latinè loquendo Glyceria, non Glycerium dici debuit. Quid ergo ais: *Nec Glycerium Glyceria vocari potuit?* Imò passim apud Latinos illius nominis femininam Glyceram appellatam vides. Martialis lib. 11. Epigr. 41. ait:

Respondit Glyceria dolere dentes.

Horatius lib. 1. Ode 19.

*Urit me Glyceræ nitor,
Splendentis Pario marmore purior.*

Ode 30.

*O Venus regina Gnidi, Paphique
Sperne dilectam Cypron, & vocantis
Thure te multo Glyceræ decoram
Transfer in ædem.*

Idipsum ex pluribus inscriptionibus apparet. Uram & alteram subjiciam. Romæ ad D. Clementis.

DOMI-
TI FLAVIA. DOMITILLA. FILIA FLAVIÆ DOMITILLÆ
IMP. CÆSARIS. ANI. NEPTIS. FECIT. GLYCERÆ I.
ET. LIBERTIS. LIBERTABUSO. POSTERISQ. EORUM

Altera apud Gruterum pag. MVIII. 6.

D. M.

FLAVIO. SEVERO

FILIO. KARISSIMO
QUI. VIXIT. ANN. VI. M. V.
FLAVIUS. VITALIS. EVOK. ET
GLYCERA. PARENTES.
INFELICISSIMI.

Ex his intelligis nomen *Glyceræ* familiare Latinis fuisse. Unde & in fastis Romanæ Ecclesiæ ad diem 13. Maii leges: *Heracleæ Sanctæ Glyceriæ Martyris.* Imò non modò apud Latinos, verum etiam apud Græcos Glyceriam, seu Glyceram legimus: Laudatur à Simocatta lib. 1. & 8. de rebus Mauricii Imperatoris cultus Γλυκερίας τῆς Μάρτυρος Glyceriæ Martyris. Athenæus lib. 13. inter famosas mulieres recenset ἡ Γλυκερία Glyceram, quam ab Harpalo Athenas accitam scribit. Lucianus de Rhetorum præcept. cum Thaide, & Malthace Γλυκερίῳ Glyceram nominat. Notabat autem laudatus Priscianus lib. 6. Glyceriam femininam per quandam adulationem (ipse dicerem festivitatem) neutrali nominis terminatione expressam. Ita Athenæus ibidem ex Machone poetâ hæc carmina recitat:

Glycerium, quam ab amatore acceperat
Corinthio, ætivism vestem statim
Fulloni tradidit.

Lucianus etiam in dialogis meretricum Γλυκερίῳ Glycerium nominat. Et quidèmeretrices à Plauto in Græcâ terminatione efferuntur. Ita appellantur Silenium, & Gymnasium in Cissellâ; Philocomasium, & Acroteleutium in Milite; Phœnicium in Pleudola &c. Ita etiam scortorum nomina exhibet

Aristanæus lib. 1. Epist. 14. & 24. lib. 2. Epist. 13. Vide. mi Mucedo, quales libros tua illa censura Historiæ Ecclesiasticæ professorem appellare cogat!

Sed, ut es acuto, & subtili ingenio, repones mulierem, quæ apud Terentium Glycerium dicitur, nunquam Glyceriam potuisse nuncupari, sicuti nec quæ Glyceria nominabatur, Glycerium in recto casu dici potuisse. Sed parum hoc te effugium iuvat. Relege memoratos dialogos Luciani; videbis uni illorum ab auctore titulum dari ΤΑΥΤΕΡΑ ΚΑΙΘΑΙΣ: Glyceria, & Thais; at in dialogo scribitur Γλυκερίῳ Glycerium. Ita legitur in editis codicibus, & in duobus MSS. Serenissimi Magni Ducis in pluteo LVII. Atque ita omnino interpretantur viri doctissimi Jacobus Miccyllus, & Joannes Benedictus, in titulo: *Glyceria, & Thais*, in textu *Glycerium* vertentes. Magnus Baronius in notis ad diem 13. Maii lit. C. ait: *Glyceria, sive Glycerii.* Idem in annalibus A. 175. *Glyceriam* martyrem laudat, quæ in ejusdem tomi indice *Glycerium* dicitur. Redeo ad Glycerium Terentii. Scis Andriam Terentii esse Menandri comædiam, quam illa Latio se donasse testatur in prologo.

Menander fecit Andriam, & Perinthiam.

At Glyceram meretricem dilectam à Menandro Athenæus lib. 13. testatur: *Glyceram amatam Menandro norunt omnes.* Græcè Γλυκερία leges. Quare Menander amasiam fabulæ inseruit, quemadmodum noster Maro suum Alexin in secundâ eclogâ cantavit. Et quamvis malo Græcæ pœsis fato Menandri comædiæ interierint, palam fit ex interpretatione Terentii, Glycerium in Græcâ fabulâ appellatam, quam Athenæus Glyceram nominavit. Quid ergo scribis: *Nec Glycerium apud Terentium in Andriâ Glyceria vocari potuit?* Claudat agmen vir utriusque idiomatis peritissimus Gentianus Heruetus, cujus eruditæ interpretationes poteris per otium legere apud Possevinum. Hic primus Lausiacam historiam Palladii Episcopi Helenopolitani latinis auribus donavit. Porro scribit cap. 86. *Illic Evagrius excipitur à beatâ Melaniâ.* Postea: *Dicit ei beata Melanium.* Idem cap. 97. *Hinc aliquando Melanium junior magnæ Melaniæ neptis, de quâ dicam postea, misit quingentos nummos.* Denique cap. 118. *Cum autem, inquit, suam quoque neprem Melanium etc.* Quod tu non licere usurpare dicis, Herverus non tantum semel, sed iterum, ac tertio usurpavit, eandem femininam Melanium, & Melaniam promiscuè nuncupans, càm tamen in textu Græco Palladii nunquam Melanium inveniatur, sed femininâ terminatione idem mulieris nomen semper efferatur. At tu Herueto eruditior scribis: *Non erat libera, nec promiscua illa declinatio, sed necessaria Grammatices constructio.* Audebisne tantis scriptoribus oppedere? Itane Martialem, Horatium, Lucianum, Athenæum, & interpretes Miccyllum, & Benedictum, Heruetum, Rosuveydum, & si superis placeat, magnum Baronium ab Orbilio castigandos pronuncias, & imperitia grammaticæ accusabis? Expunge potius præcipitem tuam illam censuram, à quâ, si melius veterum scripta lustrasses, non dubito quin abstinuisses, ne insullus alienæ grammaticæ castigatorem haberere. Si tamen roges, cur Patres, quos initio laudavi, pro Albinâ, & Melaniâ posuerint Albinum, & Melanium? docebit te Rosuveydus in notis ad Epistolam 44. Sancti Paulini, cujus verba non laudo, quòd velim bibas ex fonte. Jam vides, jam sentis, Amice, tuam illam censuram, quam veluti insigne tui operis documentum in indice sic exarasti:

No-

Noris imperitiæ grammaticæ arguitur, tot testimoniorum pondere elisam facere. Ne tamen inhumanus censetur, sepulchrale eidem saxum impono, addito epitaphio, quo iusta illius oppressio uncialibus characteribus exprimitur. Ex Gruterianis acervis illud exporto,

SATURNINUS
SEVERI. V. F. SIBI.
ET RAMO. URSULÆ
CON. KARISSIMÆ
ACCEPTO F. ANN. VIII.
MASCULO F. ANN. XIII.

Legent posteri post Josephum Scaligerum cap. 19. indicis Gruteriani, RAMUS URSULA. Verum si tu saxo durior in semel conceptâ crisi perduras, abiecto calamo, excisorium scalprum, & malleolum stringe, ac pro RAMO incidas RAMÆ, ut vel silentes mortuorum manes è sepulchrali lapide tuam in grammaticâ excellentiam loquantur, & ne ulquam gentium mulieris nomen masculinâ terminatione elatum fuisse videatur.

Sentio tamen iterum me in arenam abs te provocari. *Sed mittamus*, inquis, *hæc exilia, quamquam non continentenda, ne videamur in titiviliis immorari.* Utinam quæ præ exilitate mittis, omisisses, profectò securius encyclopædiæ tuæ, cujus te non semel specimen edidisse in præfatione subindicas, consuluises. Exilia vocas, quæ nihil rectius dixisses. Certè mihi gaudeo, utinam & tibi gratulari possem, finem logomachia tandem impositum. Pergis: *Examinemus personas, quibus opus illud suum Augustinus dedicavit, & uter nostrum melius sentiat, experiamur.* Inscriptio est: *Albine, Piniane, & Melania.* Itaque à Grammaticâ ad Historiam provocas. Cave tamen, ne ubi in Grammaticâ non bonus corrector fuisti, malus in historiæ scriptor habearis. Equidem libentius in historiæ campo, quàm intrâ Grammatices cancellos tecum certabo; nam ubi tu phaleratam orationis copiam, & Tulliano ore crepantes periodos consecraris, ut tympano potius, quàm gladio pugnes; ego rebus addictus, servio factis, rerum gestarum notitiam in antiquioris ætatis rudibus sepultam indago, ut si non fermonis, veritatis tamen curam quàm maximam geram. Agedum, quid sentias de personis, quibus librum de gratiâ Christi Sanctus Doctor nuncupavit, expone.

Equidem, inquis, *initio haud probabam nomine Albine significari filium Piniani, ne præponeretur filius parentibus.*

Si Palladii historiam legisses, nunquam de filio Piniani cogitasses; nam idem cap. 119. hæc scribit: *Cum Melania suscepisset filios duos, & utriusque defuncti essent, venit ad tantum pro Christi nomine odium nuptiarum, ut hoc Piniano marito suo Severi Ex-præferti filio diceret &c.* Itaque Pinianus filios amisserat, antequam ex Italiâ discederet, & castitatis propositum unâ cum uxore Melaniâ indueret. Scriptor vitæ Sanctæ Melaniæ apud Surium die 31. Decembris, narrat Melaniam prius tæminam peperisse, postea filium. *Atque, ait, quod natum quidem fuerat, erat masculinum, simulatque autem natum, & sancto baptismo fuit regeneratum, ab hoc mundo discedens ad eum, qui illic est, transmittitur.* Progredieris.

Placebat aut mutari nomen Albine in Albina, ut vult Baronius, ut sit Albina socrus, aut retineri Albinum pro socero, aut avo unius duorum Piniani, & Melaniæ: & hoc arridebat magis.

Id postremum, quòd ridiculum esset, arridebat magis. Hoc ut clarius intelligas, & tuas hæc phantasias me magistro exuas; scito Melaniæ senioris filium Albinam nobilissimam seminum desponsasse, ex quâ Melaniam juniorem Piniani postea conjugem suscepit. Hæc tradit Palladius Melaniæ senioris amicus ex cap. 10. Lausiaca, & Melaniæ, ac Piniani in Italiâ hospes, cum in causâ Sancti Joannis Chrysoctomi legatus Romam venit, ut idem testatur cap. 121. Hæc loquitur laudatus scriptor cap. 118. *Cum autem Melania senior suam quoque neprem Melaniam (ita Hervetus interpretatur, noli de nomine profligatam litem restaurare) unâ cum ejus marito Piniano, & catechesei instituisset Albinam nurum suam, uxorem autem filii sui, & persuasisset his omnibus vendere, quæ habebant, Româ eos eduxit.* Itaque avus junioris Melaniæ erat maritus Melaniæ senioris. At certum est conjugem Melaniæ senioris non fuisse in vivis anno 373. Audi Hieronymum Epist. 24. *Sancta Melania calemi adhuc mariti corpuscule, & nedum humato, duos simul perdidit filios.* Postea: *Quin imò quâ illos mente contempserit, in unico postea filio probat, cui omni, quam habebat, possessione concessâ, ingruente iam hyeme, Jerusalem navigavit.* Idem verò Hieronymus in chronico ad annum decimum Valentis Imperatoris scribit: *Melania nobilissima mulierum Romanarum & Marcellini quondam consulis filia unico Pratori tunc Urbano filio derelicto Jerusalem navigavit.* Anno epochæ Christianæ 373. à 28. Martii ex Ammiano Marcellino lib. 26. pag. 315. edit. Valesii V.C. decimus Valentis annus labebarur. Tu verò, mi Macedo, maritum Melaniæ senioris, & alterius avum superfluum facis anno 418. quo Sanctus Augustinus scripsit librum de Gratiâ Christi; nam Albinum avum Melaniæ junioris imaginariis, cui Sanctus Doctor laudatum volumen nuncupavit. Palladius cap. 117. hæc ait: *Inter quas erat etiam beatissima Melania Romana, quæ fuit quidem filia Marcelli consularis, uxor cujusdam viri, qui erat in magnâ auctoritate, cujus nominis non rectè memini.* Profectò prodigio propius est, Palladium utriusque Melaniæ amicissimum, ac nobilissimæ familiæ clientem oblitum fuisse nominis mariti Melaniæ, illud verò à te post duodecim & amplius sæcula prodi, quod nempe Albinus diceretur. Sed nec rectè asseri potest Albinus avus Piniani; nam circa annum 400. ut ostendam, Pinianus, & Melania castitatis propositum susceperunt, magnam paternorum bonorum partem in pauperes erogantes. Quod cum Severus Piniani frater intellexisset, ac locupletissimo patrimonio familiam Piniani pietate privatam doleret, *insano Demonis instinctu*, inquit Auctor vitæ Sanctæ Melaniæ, *inspiratus, aggressus est fratrem molestiâ assicere, agros expellens, fructus abripiens, omnibus modis insultans, & vim asserens.* Idem nequissimis Piniani servis persuasit, ut non solum seipso, sed eos quoque agros, in quibus habitabant, Severi esse dicerent, & eos ejus nominarent. Ex quibus patet non modò avum, verum etiam patrem Piniani id temporis non vixisse, cum Severus Piniani fratris bona per vim occupare tentaret, & Pinianos agros, & servos distraheret, antequam in Africam navigaret. An bona quedam castrensia uni tibi nota obrudes?

Quod autem existimas Albinum fuisse saltem socerum unius duorum, eadem facilitate refellitur. Etenim socer Melaniæ vocabatur Severus. Id diseretè legisses in libro memorato Palladii Helenopolitani Episcopi cap. 119. ubi ait: *Cum Melania suscepisset filios duos, & utriusque defuncti essent, venit ad tantum*

pro Christi nomine odium nuptiarum, ut hoc Piniano marito suo Severi Ex-præfetti filio diceret: Audin ut Severus fuerit focer Melaniæ, non verò tuus ille Albinus? Sed nec dici potest focer Piniani, nam pater Melaniæ junioris Publicola dicebatur, quod discere poterat ex notis viri eruditissimi Petri Fr. Chiffletii in Paulini epistolæ p. 1. cap. 24., & rursum p. 2. cap. 26. & 34. Mirari lubet undenam tantam, ut Hieronymi verbis utar, *habeas mutandorum nominum potestatem*, ut Severo, & Publicolæ Albinus nomen imponas? Hoc, inquis, *arvidebat magis*. Querebar de te, quòd cap. 11. pag. 64. tuæ apologiæ me Pyrgopolynicem dixisses, sed imposterum querelas compescam, cum te videam tam eruditum nomenclatorem. Non dum tamen illud agnomen demerui, scis enim ex Plauto, Pyrgopolynici dictum: *sexaginta Macedones unà die occidisti*. Cum integrum tuum volumen confutavero, ac te unum Macedonem dejecero, tunc, ut libet, ut lubet, me Pyrgopolynicem nuncupato.

in Mil.

Pag. 53

Baronius mut at Albine in Albina, & mendum putat, non tamen improbat Albine pro filio Albina, ut sic sensus, Albine vir. Noris ait, Albine retinendum, eoque nomine significari feminam pro illius ætatis licentiâ ob rationem proximè adductam. Ego contrâ sentio omnino legendum Albine masculini generis. Ubi, ubi, amice, Baronii defensio, quam in titulo capitis promiseras? *Vindicatur ab ejus notâ Baronius*. Peream, si semel promissam toties in hoc tuo opere Baronio defensionem commodaſti. Toto, ut ajunt, ostio ab eo aberras, cum te ejusdem sectatorem publicas. Hæc ad oculos demonstrò in apologiâ, quam procudo. Baronius scribit, mendum in vocem Albine irrepsisse, cum Albina Melaniæ mater dicenda sit. Ego quod personam attinet, Baronio consentio, nego tamen mendum irrepsisse, cum utranque nominis terminationem Albina subire potuerit. At tu contendis Albine legendum, & hunc virum putas, qui fuerit aut avunculus, aut Pater, aut focer, aut Patruus Piniani. Hoccine est Baronium à Noris notâ vindicare? De unicâ tantum literâ cum Baronio quæstionem habeo, nempe quòd Albina mater Melaniæ in casu vocativo Albine ob illius ætatis licentiâ appellata fuerit. Tu sexum omnino mutas, & quam Baronius fœminam rectè dixit, tu masculum facis; Imò ubi ille de filio Albina suspicatur, tu Albinum non cognatum Piniani cum Baronio, sed avum, aut patrem, aut avunculum ejusdem imaginariis. In nunc, & temet Baronii advocatum vendita, cum eidem quam maximè adversere. Quid in mente habebas, cum hanc egregiam tuam Baroni defensionem literis mandabas? Procedis.

Pag. 54

Id elicio ex verbis Augustini: Quippe ait: sincerissimi fratres, dilecti à Deo Albine, Piniane, & Melania, quod nomen fratres significat majorem partem masculos esse, & epitheta confirmant, sincerissimi, dilecti. Vereor ne Therasiam quoque Sancti Paulini uxorem in virum mutes; nam in titulo Epistolæ 34. Sancti Augustini hæc leguntur: *Domini dilectissimis, & sincerissimis, verè beatissimis atque abundantissimâ Dei gratiâ Fratribus Paulino, & Therasia*. Et in medio epistolæ: *Sancti fratres, & dilecti Deo*. In calce verò. *Domini dilectissimi, sincerissimi, verè benigni, & abundantissimâ Domini gratiâ præstantissimi fratres*. Ubi vides titulum utrumque conjugem appellare, licet genus nominum à digniori desumatur. Ita unus Pinianus, quod genus attinet, illa epitheta regit, licet unâ simul foccus, & uxor designentur. Addis.

Quis autem esset ille Albinus, latet. Hic Rhodus, hic saltus; hoc opus, hic labor est, d Macedo. Dixerat in titulo hujusce tui capitis septimi: *Qui fuerit Albinus, Pinianus, & Melania exponitur*. De Piniano, & Melaniâ hoc tantum dicit, fuisse conjuges, ac præterea nihil. Albinus nomen utramque paginam implet. Ades dum: expone quis fuerit. Respondes: *latet*. Ad jus tituli te, velis nolis, voco. Obligatam fidem imple, ne magni hiatus, ut ait Horatius, promissor dicare. Memento te dixisse: *Qui fuerit Albinus exponitur*. Si latet, te judice, non exponitur. Nihilne tibi suggerit, quam in præfatione jactas, Encyclopædia? Liceat ex Trijummo Plauti reponere.

Vide homo ut hominem noveris!

Ego tamen, inquis, existimo fuisse aut Patrem, aut Socerum, aut Patruum, aut Avunculum Piniani, ut sit major natu, & propter ætatem primas vendicat. Ita putasti repetito quater aut, aut, compendio Albinum tuum illum virum exposuisse; illâ enim disjunctione tanquam Ariadnæo filo usus ex intricato Albinianæ genealogiæ labyrintho evasisti. Heu quantis, amice, erroribus implicaris! Non fuit Albinus Piniani Pater, nam ex Lausiacâ historiâ, cujus verba superius dedi ex cap. 119. pater Piniani dicebatur Severus Ex-præfectus. Extant rescripta trium Augustorum ad Severum Præfectum Urbi in Cod. Theod. l. un. De mendicantibus, & l. 2. de heredi officiorum data Antonio, & Syagrio Cons. nempe anno 382. Pinianus autem Severi filius anno 397. quo Melania avia uxoris Piniani Siricio Pontifice ex Hieronymo in Apologiâ 2. contrâ Rufinum: cum hoc ipso ex Palastipâ Romam venit, junctus erat Melaniæ juniori, teste Palladio cap. 118.

Sed nec focerum Piniani fuisse evidenter demonstrò. Sanctus Augustinus lib. 2. Retract. cap. 50. hæc scribit. *Postquam Pelagiana hæresis cum suis auctoribus ab Episcopis Ecclesiæ Romanæ prius Innocentio, deinde Zosimo, coeperantibus Conciliorum Africanorum literis convicta, atque damnata est: scripsi duos libros adversus eos, unum de gratiâ Christi, alterum de peccato originali*. Porro Augustinus hosce libros nuncupavit Albino, Piniano, & Melaniæ, ut capite primo statim apparet. Innocentius hæresim Pelagii damnavit anno 416. ut patet ex ejusdem literis datis ad Patres Synodi Milevitane VI. Kalend. februarias Honorio Aug. & Constantio V. C. Cons. Zosimus anno 418. eisdem hæreticos repetitâ sententiâ proscripsit. Quare duo illi libri, quos Albino, Piniano, ac Melaniæ Sanctus Doctor inscripsit, anno eodem 418. editi sunt. At filius Melaniæ senioris focer Piniani abhinc annos viginti è vitâ discesserat. Scio Baronium ad annum 499. Chiffletium verò p. 2. non in epist. Paulini cap. 34. & 35. anno 416. ejusdem obitum rectare. Verum evidenter utriusque metachronismos refello. Scriptor vitæ Sanctæ Melaniæ narrat eandem ætatis decimo quarto junctam fuisse Piniano, & cum duos filios peperisset, simulque amisisset, de vitâ cælibi serid cogitasse, verum à patre prohibitam, ne pium illud propositum exequeretur. Postea ait: *Eis quidem è vivis excedit Melaniæ pater*. Quo quidem defuncto Melania unâ cum Piniano thori societate dimissa, conceptum dudum castæ vitæ propositum executâ est. Audiatur laudatus auctor. *illi autem, cum amotus esset is, qui prohibebat, quando Deo visum est, & tempus vocabat, statim quidem exeuntè magnâ civitate, urbanam multitudinem, & tumultus valere jubentes. Erat id temporis Piniano ætas viginti quatuor annorum, Melaniæ autem viginti*. Palladius etiam capite

pite 119. de eadem scribit: *Vicesimo ergo sua atatis anno mundo renunciat.* Quare Pinianus superlitate focero sex tantum annis cum uxore Melaniâ vixit. Idem verò Palladius de Melaniâ seniori scribens cap. 118. ait: *Multis itaque post annis, cum de nepris statu audisset, & eam nupsisse, & velle saculo renunciare: verita, ne fortè in aliquam abriperentur doctrinam, vel hæresim, vel malam vitam, anus LX. annos nata navem ascendit, & Casareâ navigans viginti dierum spatio Romam venit.* Eiusdem in Italiam unâ cum Rufino adventum, eisque Romam iter fufius describit in Epistolâ 10. ad Severum Sanctus Paulinus, apud quem illa in Campaniâ hospitata est. Cum verò vivente Siricio Melania & Rufinus Romam advenerint, ut testatur Hieronymus tum in apologiâ secundâ, tum in Epistolâ 16. quæ epitaphium Marcellæ inscribitur, palam sit anno 397. qui postremus Siricio fuit, Pinianum junctum fuisse Melaniâ juniori, neque posse patris ejusdem, & foceri Piniani obitum protrahi vel cum Baronio ad annum 409. vel eum Chiffetio in annum 416. cum superlitate focero sex tantum annos cum uxore Pinianus vixerit. Extat de obitu foceri ejusdem insignis Epistola 44. Sancti Paulini, quæ inter Augustinianas est 249. ad Sanctum Augustinum, cui Sanctus Doctor insequentem Epistolam 250. reposuit, ex quâ annus obitus filii Melaniæ senioris, qui Piniani focer fuit, clarè mihi deducitur. Hæc ibi leguntur: *Proinde ad istam lætitiâ, quâ vobiscum est Frater Possidius, cum ex ipso audieritis, quàm tristis eum causa compulerit, hoc me verissimè cognoscetis &c.* Tristis verò causa, quæ Possidium Episcopum ad navigandum in Italiam compulit, traditur ab eodem Augustino Epist. 202. ad Nectarium. Etenim Gentiles Calamæ in Numidâ, cujus sacris Possidius præerat, factò tumultu lapidibus, dein facibus Ecclesiam Christianorum evertere conati, ipsum Possidium Episcopum ad necem quæsiwerant. Quod facinus scribit Augustinus perpetratum adversus *recentissimas leges* contra Paganos ab Imperatoribus Arcadio, & Honorio latas in Africâ XIV. Kal. Aprilis Manlio Theodoro Cos. nempè anno 399. ut idem testatur lib. 18. de Civit. Dei cap. 54. In eadem verò epistolâ ait tumultuatum à Gentilibus *Kalendis Junis*, dum illi Floralia festa peragerent. Tempus verò navigationis Possidii ex alterâ Augustini ad Nectarium Epistolâ 254. colligitur, ubi ait: *Nam ego rescripseram, cum adhuc vobiscum esset, neque navigasset Sanctus frater, & Coepiscopus meus Possidius. Has autem, quas meî causâ illi dignatus es reddere, accepi VI. Kal. Aprilis post menses ferme octo, quàm scripseram.* Itaque Possidius anno 399. ineunte Augusto nondum in Italiam transmiserat, qui tamen anno 400. antè VI. Kalend. Aprilis in Africam redierat, cum antè illud tempus Nectarius Calamensis eidem Sancti Augustini literas tradiderit. Imo si exactius rem velis investigare; notes, precor, Paulinum in laudatâ Epistolâ 44. in quâ de obitu foceri Piniani, ac constantiâ matris Melaniæ cum laude loquitur, scribere se circâ diem festum Apostolorum Petri, & Pauli literas Augustini accepisse à Victore Diacono, qui aliquandiu Romæ antea moratus, non curaverat citius easdem ad se in Campaniam transmittere. Quid verò in illâ epistolâ Augustinus scripserit, attende: *Docuisti me, inquit, in spiritu veritatis salutare moderandi in occiduis mortalibus animi temperamentum, quo & illam beatam matrem, & aviam Melaniam flevisse carnalem obitum unici filii, taciturno quidè fletu, non tamen sicco à matris lacrymis dolore vidisti.* Ex his colligas focerum Pi-

niani, filium Melaniæ senioris, & junioris patrem; obiisse antè Majum Anno 399. cum Paulinus constantiam matris in morte filii ex literis Augustini intellexerit circâ festum Apostolorum, ut testatur in Epistolâ 44. cui alteram, quæ est 250. reposuit Augustinus, degente in Italiâ Possidio, qui post Julium ejusdem anni ex Epist. 254. ex Africâ ad Comitatum navigaverat. Hæc fufius dixi, non quod tanti fuerit, tuas de Albino focero Piniani imaginationes refellere, sed ut epistolarum Sanctorum Paulini, & Augustini tempus innotesceret, cum Baronius, & Chiffetius alieno prorsus tempore easdem recitent. Vide quanti faciam tuam illam planè frigidam admonitionem pag. 297. in fine operis contra Lupum: *Novi Novis, cum à Principe Ecclesiasticæ historiæ recedisti, à vero recedere.* Baronium & veneror, & nocturnâ, diurnâque manu illius dignissimos cedro annales volvo; haud tamen ita viro deditus sum, ut eundem veritati præferendum ducam. Sed de his plura habebis in Apologiâ. Utinam tu, qui antiquos fontes, undè plurimarum rerum ad Albinum, Pinianum, ac Melaniam spectantium, notitiam haurire poteras, inquirere neglexisti, deductos saltem indè Baronii rivis adiiisses. Sanè didicisses focerum Piniani anno 409. obiisse, vel eo ipso anno illius obitum à magno Annalistsâ recitari, noque eundem anno 418. superstitem cogitasses. Itaque errati duplicis convictus es, qui Albinum putasti Piniani Patrem, aut focerum. Addis aut patrum. Hic me veterum monimenta deficiunt. Interim ex Trinummo Plauti responsura accipe.

Neque novi: neque natus, necne is fuerit, id solidè scio. ¶ 28
Denique concludis: *aut avunculum.* Superius scripseras pag. 52. posse *retineri Albinum pro focero, vel avo unius duorum Piniani, & Melaniæ: & hoc arridebat magis.* Risum amice teneas, qui modò Albinum non avum, sed *avunculum* Piniani existimas. Videris velle universam Piniani cognationem, & affinitatem comprehendere, dum scribis, Albinum fuisse ejusdem *aut Patrem, aut focerum, aut patrimum, aut avunculum.* Quæso te, cur Avum omisit, de quo tamen modò cogitaveras? Cur tam citò avus in avunculum transmigravit? Pudet me bonas horas tuis hisce phantasiis refellendis insumere.

Horum autem omnium rationem reddis. *Ut sit major natu, & propter ætatem primas vendicet.* Rem non intelligis. Idè Augustinus in laudatâ inscriptione Albinum priori loco nominavit, non quod vie ille esset major natu aliis duobus, sed quia cum illi tres literas communes pro Pelagio, quo cum erant in Palæstinâ, ad Augustinum in Africam exarassent, Pinianus foceri Albinæ ob ætatis prærogativam, & quod filii loco ab eadem amabatur, undè Sanctus Doctor Epist. 225. eundem Albinæ *filium* dicit, priorem in subscriptione literarum locum honoris & reverentiæ gratiâ detulit. Hinc illis respondens Sanctus Augustinus, eundem in inscriptione ordinem servatum voluit, quem in subscriptione eorundem notaverat. Ita teste Sancto Possidio in indiculo epistolarum Sancti Patris hanc inter cæteras inscriptionem ponit: *Albinæ, Piniano, & Melaniæ;* ubi focer antè generum nominatur. Hinc observes Augustinum, ejusquè coætaneos Patres, Possidium, ac Prosperum, quoties memoratos libros appellare opus fuit, vel nomina sœminarum Albinæ, & Melaniæ omisisse, vel Pinianum sœminis præposuisse. Audi nostrum Sanctum Doctorem, in quo gloriaris pag. 287. *habitare, lib. 4. contra Jul. cap. 8. In novissimis enim*

partibus primi libri mei ad Sanctum Pinianum, cuius est titulus de gratiâ Dei contrâ Pelagium. Sanctus Possidius Episcopus Calamensis in catalogo librorum Augustinensium ait: *Contrâ Pelagium & Calesium de gratiâ Christi, & peccato originali libri duo ad Pinianum, Albinum, & Melaniam.* Vides-ne hic Pinianum feminâ Albinâ anteponi, non ob ætatis privilegium, sed ob dignitatem sexus? Vocat illam Albinum, non Albinam, ut jam satis superquâ intelligas, nullo jure tantum Grammaticorum pulverem abs te in virum amicissimum excitatum. Sanctus Prosper in fine operis contrâ Collatorem recensens plerosque libros Augustini, inter eosdem nominat ad Sanctum Pinianum duos. Patere, in illâ inscriptione non virum Albinum, quem fugis, sed Albinam socrum ob ætatis privilegium priores partes tulisse, cum aliâ ob sexûs dignitatem vel unus, vel priori saltem loco Pinianus gener collocaretur.

Pag. 54

Aldo, inquis, Augustinum Epistolâ 227. scribere Albinum, Piniano, Meliano, qui videntur esse iidem, quos nominavimus, nisi in Meliano mendum sit, ac legendum sit Melaniâ. Itaque mihi penè persuasum est Albinum esse retinendum, ut virum significet. Si Possidii indiculum legis, hanc tuam de masculo Albino opinionem deposuisses. Ita illius epistolæ titulum ibidem recitat: *Albina, Piniano, & Melaniâ.* Eandem mulierem Albinum vocat Augustinus, Albinam ejusdem collega Possidius nuncupat. Si audivisses Scriptorem vitæ Sanctæ Melaniæ, nunquam eidem Albinum virum socium apud Africam posuisses. Cumque, inquit, *Melaniâ ita visum esset, mare eam suscepit, cum simul adesset mater, nempè Albina, & Pinianus.* Anno 410. Albina socrus cum filiâ, & genero erant in Sicilia, quo tempore Alaricus Calabros vastabat. Rufinus in præfatione ad Homilias Origenis super Numeros, quam suo auctori restituit vir omni præconio major Americus Bigotius, ac Henrico Valeho V.C. communicavit, hæc ait: *Quamvis amantissimus filius noster Pinianus, cuius religiosum cætum pro amore pudicitie profugum comitatur, injungat & alia.* Ibidem verò injectas Rhegio oppido faces angustissimo freto è Sicilia litore se prospexit testatur. At mortuo paulò post Rufino, Albina, Pinianus, & Melaniâ se ad Alipium Tagastem contulere; quorum adventu intellecto, scripsit ad eosdem Augustinus, non posse se Hippone discedere, hiemis rigorem caufatus. Cum verò septem in Africâ annos degissent, in Palæstinam transierunt, ut constat ex actis Sanctæ Melaniæ; inde literas pro Pelagio anno 418. ad Augustinum scripserunt, quibus duos doctissimos libros sanctissimus Pater reposuit.

Laudaveram S. Paulini Epistolam inter Augustinianas 249. in quâ Melanio pro Melaniâ scribitur. Ejus verba sunt: *Sed cesso plura de memoriâ tam dilecti mihi, quam devoti Christo hominis enarrare, cum & pristinis literis non pauca super eo narrasse me repetam, & nihil possim de beatâ hujus filii matre, & Sanctorum patre radice ramorum Melanio melius, aut sanctius predicare, quam sanctitas tua in eam profari, & disputare dignata est.* Hæc verba minus mihi intellecta scribis. Resellit, inquis, illum quod putavit illud Meliano Melaniâ esse attribuendum, & unam hic tantum personam significari. Postea: *Verum duæ hic personæ nominantur, mater, & filius: Melaniâ, & Melaniam.* De beatâ, inquit, matre: *ecce una; & sanctorum patre radice ramorum: ecce altera, idest Melaniam.* Si Rosveydi eruditissimi, & elegantissimi notas in laudatam epistolam legis, textus mendum, quod te sefellit, ad-

notasses. Scribit vir insignis pag. 887. *Antecedentia, & consequentia docent legendum, sanctorum PATER radice ramorum Melaniâ; nusquam enim alibi mentio Melanii patris.* At de Melaniâ, & antè locutus erat, & continuò subjicit. *Videndum an fortè dictum sit Melaniam, ut Glycerium.* Et rectè. Nam si matrem Melaniam, & patrem Melaniam immediatè posuisset, dixisset non in eam, sed in eos profari dignata est. Adde filium Melaniæ appellatum non Melaniam, sed Publicolam, ut in notis ad easdem epistolas Paulini non uno loco tibi indicare potest Chiffletius. Verum duobus hisce celeberrimis è Societate Jesu scriptoribus aures denegasti; cur te ipsum saltem non audisti? Nonne dixeras socrum Piniani Albinum nominatum? quo jure alterum eidem fratrem Melaniam addis? An fortè dicturus es, duos fuisse Melaniæ filios, quorum unus Melaniam, cuius morti Paulinus indoluit, alter verò Albinus Melaniæ junioris pater, & socer Piniani? O te! Ab anno 373. unici filii mater remanserat vidua Melania. Scribit Palladius cap. 118. *Non est abstracta à cupiditate filii, non eam divisit à Charitate Christi unigeniti filii desiderium.* Scribit Hieronymus Epist. 24. *Quin imò quâ illos mente contempserit (nempè mortuum maritum, ac binos filios) in unico postea filio probat.* Scribit Paulinus Epist. 44. *Melaniam flexisse carnalem obitum unici filii sui.* Tu verò contrâ oculatorum testium dicta duos Melaniæ filios obrudis, Albinum, & Melaniam, cum unicis illi filius Publicola fuerit. Si vidisses hæc Hieronymi verba in Epist. 41. ad Rufinum: *Erat nobiscum & Hilarus Sancti Melanii famulus, profectò tibi met pro Melanio viro triumphum cecinisses.* Sed textus mendum corrigendum est ex optimo MS. bibliothecæ Serenissimi Magni Ducis in pluteo XIX. ubi Sanctæ Melaniæ legitur. Fortè Sanctæ Melanii scriptum fuit à Hieronymo, quæ exscriptores haud percipientes, vel textum corruperunt, Sancti reddentes, vel sine necessitate emendarunt, Melaniæ exprimentes. Corrigendus insuper est scholiastes Baronii, qui ad annum 409. ubi eruditissimus Cardinalis recitat Epistolam Paulini ad Augustinum, ponit in margine: *Melaniam pater Melaniæ;* Etenim de Melaniâ scribit Palladius cap. 117. *Fuit quidè filia Marcelli consularis.* Scio in Chronico D. Hieronymi ad annum decimum Valentis dici Melaniam Marcellini Consulis filiam. Sed Rufinus lib. 2. in ead. in Hieronymum referens verba Chronici Hieronymiani scribit: *Marcellini consulis neptem.* Gessit autem Flavius Marcellinus consularum cum Probino collega anno 341.

Putabas, Amice, Albinum tui genealogiam repetitis illis aut, aut, tanquam facibus illustrare, sed non modò illam densissimis tenebris involvisti, verum etiam palam fecisti quantam lucis in Ecclesiasticâ historiâ jacturam patiaris. Quæso te, ne molestè, & acerbè feras, Augustini verbis ab amico admoneri: *Si ergo penitus instructus non es cur non penitus taces, aut ita loqueris, ut institui te desideres?* Lib. 1. contrâ Cresconium cap. 3. Cum tuam provocationem in hæc planè verba concepisses: *Examinemus personas, quibus opus illud suum Augustinus dedicavit, & uter nostrum melius sentiat, experiamur,* consulere debueras veterum scriptorum volumina, ut inde personarum, de quibus mihi litem intendebas, notitiam haurires. Laudantur tres illæ personæ, earumque agnati ab Augustino, Hieronymo, Paulino, Palladio, Rufino, Possidio, qui non modò eidem convivere, sed etiam eadem de facie noverunt, illarumquæ fuere hospites, & clientes, vel encomiastæ. Dicis cap. 3.

Pag.

pag. 25. *Novit Noris meus familiaris, eum me esse, qui summâ curâ, & intentione auctores lego, ac iis me inferre, ac penitus introdare, ac eorum sensum diligenter investigare.* Sanè si ad tribunal vocer, non ausim tale pro te testimonium dicere; siquidè suspicor, cum illa scribebas, te ne semel quidè memoratos Auctores vidisse, nedum totum te *iisdem intulisse, ac penitus introdeditse.* In præfatione tui operis adversus Ecclesiasticâ historiâ professores laxatis eloquentiâ tuè habenis, grandî verborum strepitu declamans, *Bajulos*, inquis, *agunt non auctores; in dorso studium; non in cerebro.* Et rursus: *Et quidè ii nihil afferunt ab ingenio, à dorso multum, cum aliò comportant, quæ invenerunt.* Ita est, mi Macedo, dofluarius homo sum, & bajulum ago, & plerumquè sub librorum onere deficio. Tù verò, qui dedignaris hisce bajulis, ac si essent ultimâ de facie saburræ, accenseri, omnia *ab ingenio* afferi, *à dorso* nihil, *auctorem*, non *bajulum* agis: Vah quam feliciter! Etenim *ab ingenio* tuo est filius Piniani, & Melaniæ anno 418. superstes. Hunc dofluarii ex lectione libri de Vitâ Sanctæ Melaniæ id temporis vixisse ne cogitarunt quidè. *Ab ingenio* tuo est avus Melaniæ junioris anno eodem in Palestina degens. Dofluarii ex Chronico Divi Hieronymi eundem anno 373. defunctum putant. *Ab ingenio* tuo est Piniani pater Albinus. Hunc dofluarii ex Palladii Piniani ejusdem hospitis Laufricâ Severum vocant. *Ab ingenio* tuo est Piniani socer Albinus anno 418. inter homines ambulans. Hunc dofluarii ex Augustini, & Paulini literis antè annum 400. diem obiisse testantur. *Ab ingenio* tuo sunt patruus, & avunculus Piniani. Hos miseri dofluarii in nullis veterum monumentis inveniunt. *Ab ingenio* tuo in laudatâ inscriptione libri de gratiâ Christi primas sibi vendicat Albinus. Dofluarii ex Augustino, & Posidonio, & Prospero priorem Piniano tamquam viro locum concedunt. *Ab ingenio* tuo Albinus vir Piniani, & Melaniæ socius in Africâ publicatur. Dofluarii ex libro de vitâ Melaniæ horum sociam Albinam sceminam faciunt. *Ab ingenio* tuo sunt duo senioris Melaniæ filii, Albinus, & Melanius. Dofluarii ex Hieronymo, Paulino, & Palladio unicum eisdem filium fuisse pronunciant. *Ab ingenio* deniquè tuo est quicquid cogitas, dicis, scribis. *À dorso* meo est, quicquid ad te confutandum inveni. Poetarum est, mi Macedo, omnia afferre ab ingenio. Poemata, elegiæ, & argutissima illa epigrammata, quibus Ethicas lectiones in Patavinâ cathedrâ tam lepidè me toties audiente concludere consuesti, *ab ingenio* tuo eleganti, acuto, erudito derivare, ne Zoilus quidè inficias ibit. At cum historias quoque præter omnium veterum scriptorum fidem *ingenio* tuo velificante in literas mittis, nonne illud Martiali repetere possumus?

lib. 2. 7.

Historias bellas, carmina bella facis.

Perge, Amice, *ingenio* fidere, & *Bajulis dorfi* laborem, ac graves, crebrosque sub vasto voluminum pondere anhelitus exprobra, ut historiæ, quas tam bellè compingis, ab ingenio, non modo verborum elegantiam, verum etiam eventuum fidem accipiant. Scribis pag. 57. *Non eò hæc dico, quod velim convicium facere doctissimo viro, mihi què amicissimo, sed ut aliquid dem lepore, & salibus, quibus interdum scripta molesta, & insipida, sunt condienda.* Quæ verba in calce capitis septimi loqueris, in quo de Albino grammaticam, & historicam mihi quæstionem intulisti. Non reeuso, ut cum Satyrico loquar, *Euge tuum, & bellè.* Profecit, quis te, ò Macedo, non lepidissimi iudicii hominem fateatur, qui me *doctissimum* vocas, simul-

Perflus
Sat. 149

que ab Orbilio castigandum dicis? Quem appellas *amicissimum*, toto tuo sale perfricas, quod hostili rabie super dirutarum urbium solum sæpius sparsum accepimus. Credas non dicam doctissimo, quia, ut Petronii verbis utar, *non sum de gloriosis*, saltè *amicissimo*, te multum olei, & operæ, plurimum verò etiam salis perdidisse, dum eodem tua scripta condienda exiltimasti, veritus ne illa *molesta, & insipida* Lectoribus viderentur. Etenim si sali pepercisses, tot lepidis de Glyceriâ, & Glycerio, de Melaniâ, & Melanio scholiis conspersa sunt, tam bellis historiis de Albino aut patre, aut avo, aut avunculo, aut socero, aut patruo condita, ut minime dubitem, quin eruditi non modò hilari animo, verum etiam ore ridenti eadem lecturi sint. Certè egomet, qui tamen illis impetor, non potui, cum illa legerem, à risu temperare.

Quoniam tuæ elegantissimæ, simulque vehementissimæ præfationis mentio incidit, juvat unam, & alteram illius periodum hic recitare. Hæc fulmina contra Ecclesiasticâ historiæ cultores, seu ut vocas, *bajulos valentissimos*, ore tonas: *In raris, caesisque versantur: dummodo antiquarios se ostendant, sibi satis faciunt; literarios, & ruderarios præstant.* Latomorum instar cadunt lapidicinas præscorum monumentorum, & efferunt lapides, & æceros fruunt. Scias velim, Bajulos illos valentissimos strenuos etiam lapidarios quandoquè agere. Saxa eadem, quæ volumina, manu volunt, ac revolvunt; siquidè inscripti lapides certissimi illis sunt testes antiquitatis. Attende, quid à lapidariis afferri possit, ut Albinæ, de qua tantum pulverem ab ingenio tuo excitatum video, & Pater, & Frater, & Familia etiam intelligantur. In libro de Vitâ S. Melaniæ apud Surium die 31. Decembris, Lippomanum verò die 31. Januarii hæc de eadem recitantur, cum Byzantium appulisset: *Invenit autem suum quoque patrum Volusianum gravi morbo oppressum.* Extat in bibliothecâ Serenissimi Magni Ducis idem libellus Græcè scriptus inter opuscula Sancti Gregorii Nazianzeni in pluteo VII. Num. 6. ubi laudata verba ita leguntur: *Ὁμοίως δὲ τῶν ἄλλων αὐτῶν Βολοσιανὸν χαλεπῶν νόσῳ κεντρατημένον.* At falsum est Volusianum fuisse patrum Sanctæ Melaniæ; etenim pater Melaniæ nullum fratrem habuit, cum *unicus filius* Melaniæ seniori fuerit, quemadmodum Hieronymus Paulinus, ac Palladius, quorum verba superius laudavi, disertissimè contestantur. Quare cum Volusianus non fuerit frater patris Melaniæ junioris, nec istius patruus scribi potest. Ex interpretum vitio error vulgaris derivavit. Photius Codice LII. Volusiani mentionem facit, idemque ibidem nuncupatur *Ὁμοίως τῶν ἀδελφῶν Μελένιος*. At nomen illud *Ὁμοίως* apud Græcos promiscuè significat fratrem patris, & matris, nempe patrum, vel avunculum, quemadmodum apud Italos vox *Zio*, & apud Hispanos *Tio*, quæ verba à Græcis mutuata esse mihi certum est, idque fortè etiam ostendet Octavius Ferrarius V. C. & magnum bonarum artium in Italiâ columen, & præsidium, in opere de origine linguæ Italicæ, quod proximè typis daturus est. Interpretes quos inter Schottus genealogiæ Melaniæ ignari, vocem *Ὁμοίως* patrum latinè reddiderunt, cum *avunculum* scribere debuissent, & quidèm Baronius ad anno 420. rectè Volusianum Sanctæ Melaniæ *avunculum* dixit. Itaque Volusianus fuit frater Albinæ, & *avunculus Sanctæ Melaniæ*. Ex his Pater, Frater, ac familia Albinæ nullis hucusque scriptoribus indagata, intelligitur. Etenim illa fuit filia Rufii Cejonii Albini, ac foror Rufii Cejonii Volusiani, ut postea ostendam. Albinus

à Ce-

de Cejonii gente fuisse patet ex Epistolâ Cejonii ad Aelium Bissianum apud Capitolinum in Albino cap. 4. Ibi verò Clodius Albinus Cejonii filius, qui unâ cum Septimio Severo Cæsar fuit, laudatur à Capitolino uti originem à Romanis familiis trahens; *Posthumiorum scilicet, & Albinorum Cejoniorum. Quæ familia, inquit, hodie quoque, Constantine maxime, nobilissima est, & per te aucta, & augenda, quæ per Gordianos, & Gallienum plurimum crevit.* Qui verò ex hac familiâ Constantino imperante summos honores consecutus fuerit, ex hac inscriptione mutilâ colligitur apud Gruterum pag. CCC. LXVII. 5.

RELIGIOSISSIMOQUE. C. CEJONIO RUFEO. VOLUSIANO. V. C. CORR. ITALIÆ. PER ANNOS OCTO. PROCONSULI. AFRICÆ. COMITI. D. N. CONSTANTINI. INVICTI. ET PERPETUI. SEMPER. AUGUSTI. PRÆFECTO. URBI. JUDICI. SACRARUM. COGNITIONUM. CONSULI.

At Cejonia familia antè Albinum Severi collegam Romanum Orbem moderata est; etenim L. Cejonius in Aeliam, & Antoninam familiam transcriptus, cum Antonino Philosopho Augustus fuit, ac appellatus L. Cejonius Aelius Commodus Verus Antoninus ex Capitolino in vitâ ejusdem initio. Illius verò pater Cejonius Commodus ab Hadriano Cæsar designatus, paulo post improvisâ morte decesserat. Porro Cejonios Albinos cognomen Volusiani habuisse constat ex hac inscriptione apud meum Panvinium Anno v. c. mxx. cvii.

S. P. Q. R.

CEJONIUM. RUFUM. ALBINUM. V. C. PHILOSOPHUM RUF. VOLUSIANI. JUD. ORD. CONS. FILIUM. SENAT. CONSULTO SUOQ. EJUS. LIBERIS. POST. CÆSARIANA. TEMPORA. I. POST. ANNOS CCCLXXX. ET. I. AUCTORITATE. DECREVIT. FL. MAGNUS. JANUARIUS. V. C. VII. STATUARUM.

Cum inter majores sitos referrent Volufum ducem Rutulorum, indè Albinos Volusiani cognomen assumpsisse scribit Rutilius Numatianus l. i. itinerarii V. 167.

Jamque aliis Romam redeuntibus, hæret eunti Rufus, Albin gloria viva patris; Qui Volusi antiquo derivat stemmate nomen, Et reges Rutulos, teste Marone, refert.

Hunc Rufium Volusianum Cejonii Albinii filium, fratrem nostræ Albinæ & Sanctæ Melaniæ avunculum illum fuisse, qui postea contra Pelagianos, cum iterum Urbi præfectus esset, edictum publicavit, scribunt eruditiss. viri Cardin. Baronius ad annum 412. & Jacobus Sirmondus in notis ad epistolam 16. lib. 9. Sidonii, quibus subscribit Rutilii Scholiastes Cæsar Barthius num. 169. Itaque Cejonia Albina mater fuit Melaniæ, & socrus Piniani, foror verò Cejonii Venerii Rufi Albinii Volusiani, qui pluries urbis præfecturam gessit, & unâ cum matre in Africâ degens ad Augustinum Ethnicus scripsit, ut patet ex Epist. 2. to. 2. operum S. Augustini. Huic Volusiano Rutilius ejusdem in præfecturâ Urbanâ decessor suum itinerarium nuncupavit; undè illius nomina concinnantur.

Quodd verò hæc scribo in Etruriâ, quod me Serenissimus Magnus Dux COSMUS III. eximius bonarum artium cultor, ac protector munificentissimus, vocavit, libeat observare Albinos Volusianos ex Etruriâ originem duxisse, indeque Romam se contulisse. Id testatur Capitolinus in Vero Augusto cap. 2. Albinum autem Volusianum Albinæ nostræ fratrem in agro Volaterrano villam habuisse idem Rutilius affirmat; etenim scribit se, cum Volaterrana Vada navigio præterveheretur, improvisâ tempestate adortum, in terram exscendisse, ac Albinii Volusiani villam petiisse. Hæc ille ait. V. 463.

*Illic me rapidus consistere Corus adegit,
Qualis sylvarum frangere lustra solet.*

*Vix tui domibus saxos toleravimus imbres,
Albini patuit proxima villa mei.*

*Namque meus, quem Roma meo subjunxit honori,
Per quem jura mea continuata toga.*

Hunc verò honorem fuisse præfecturam urbis paulò superiùs, nempe versu 415. affirmat. Id autem in itinere intellexit, antequàm Pisanum litus attingeret.

*Hic præfecturam sacra cognoscimus urbis
Delatam meritis dulcis amice tuis.*

*Optarem verum complecti carmine nomen,
Sed quosdam refugit regula dura pedes.*

*Cognomen versu Veneris carissime Rufi,
Illo te dudum pagina nostra canit.*

*Festa dies, pridemque meos dignata penates,
Poste coronato vota secunda colat.*

Gessit autem Rufius Volusianus Urbis præfecturam anno epochæ Christianæ 417. etenim scribit Rutilius Romam alloquens V. 135.

*Quamvis sedecies denis, & mille peractis,
Annus præterea jam tibi nonus eat.*

Annus autem Urbis 1169. à palilibus nempe 21. Aprilis coincidit cum anno Dionysiano 417. quo anno Rutilius Româ profectus, Volusianum Præfectum urbis designatum accepit. Diutius autem post Constantini imperium Cejonii Ethnicorum superstitionem securi sunt. Constat ex hac inscriptione apud Gruterum pag. XXVIII. 5.

CEJONIUS. RUFUS. VOLUSIANUS. V. C. ET INLUSTRIS. EX VICARIO. ASIÆ ET CEJONI. RUF. VOLUSIANI. V. C. ET INLUSTRIS EX PRÆFECTO. URBS. ET CECINE. LOLLIANE. CLARISSIME. ET INLUSTRIS. FEMINE. DEE. ISIDIS. SACERDOTIS. FILIUS. ITERATO. EX VIGINTI. ANNIS. EX PERCEPTIS. TAUROBOLIS VI. ARAM. CONSTITUIT. ET CONSECRAVIT. VI. KAL. JUN

D. N. VALENTINIANO. AUG. ET NEOTERICO. CONSS.

Ita illi anno 390. à Christianâ religione averfi erant Volusianum eadem superstitione occupatum patet ex Epistolâ ejusdem, itemque Augustini, & Marcellini initio statim tomi secundi operum Sancti Doctoris. Melania avunculum ad rectum dogma paulo antè ejusdem obitum Byzantii adduxit, Albinam etiam sororem in eodem errore fuisse posset quis colligere ex Palladio in Lausiaca cap. 118. ubi tum Apronianum Gentilem, tum Albinam à Melaniâ seniori catechesi instructos affirmat. Plura de Albinâ leges in actis ejusdem filia Melaniæ.

Interim vide quàm benevolo erga te animo sim. Etenim ubi confidenter me in certamen provocans exclamasti: *Examinemus personas, quibus opus suum Augustinus dedicavit, & uter nostrum melius sentiat, experiamur*: ego temet ex adversario judicem constituo, ac deposco. Tu de Albino pronunciaisti: *Quis autem esset ille Albinus, latet.* Ego non virum, sed foeminam fuisse ostendi, ejusque patrem Albinum, Fratrem Rufium Volusianum, familiam Cejoniam, socrum Melaniam, maritum Publicolam, filiam Melaniam juniorem, avorum patriam Etruriam, villas ad Vada Volaterrana, quod oppido nomen etiamnum manet Populonium inter ac Liburnum, amicos denique & encomiastas Augustinum, Hieronymum, Palladium, Rufinum, hæc, inquam, omnia de Albinâ monstravi, ut jam fati superque, *uter nostrum melius sentiat*, experiaris. Voca me *basulum antiquarium, ruderarium, Latomum*, ut libet, ut lubet, modò fateare, me de personis, quibus Augustinus laudatos libros inscripsit, ex ipsis oculatorum testium scriptis, ex vetustissimis Sanctorum Patrum monumentis, ex antiquorum lapidum inscriptionibus longè certiora protulisse, quàm tu ab ingenio sinè ullo prorsus libro-

D

rum

rum, quod me diere pudet, praesidio de eisdem ad-
dlexeris. Quod si pronuncies te ab ingenio auctorem esse
ingeniosissimum, me verò à dorso valentissimum basu-
lū, stabo tuae sententiae, nec alium iudicem appellabo.

Hæc iustæ apologiæ, quam modò adversus recentis-
simum tuum librum adorno, specimen sint. Cùm
verò intelligam me isthic à quibusdam reprehendi,
quòd dixerim, Sanctos Hilarium Arelatensem Episcopum,
& Vincentium Lerinensem Monachum Cassiani
partibus adversus doctrinam S. Augustini de præde-
stinatione adhæsisse, quasi aut solus, aut primus id as-
feruerim, & tu quoque hæc in cap. 16. p. 119. scribas:
Cedo mihi, queso Pater Noris, scriptorem aliquem bonum, malum, qui Hilarium Arelatensem Semipelagianismi appelleret: ego nullum hactenus potui invenire; decrevi quosdam nobiles scriptores appellare. Agmen ducat S. Prosper in Epistola ad Augustinum, in qua cùm Cassiani sectatorum (quos Scholastici recentiores dixerunt Semipelagianos) opiniones, & objecta S. Doctore narrasset, hæc scribit: Credimus, & speramus non solum tenuitatem nostram disputationum tuarum praesidio roborandam, sed etiam ipsos, quos meritis, atque honoribus claros caligo istius opinionis obscurat, defecatusissimum lumen gratiæ recepturos. Nam UNUM EORUM præcipue auctoritatis, & spiritualium studiorum virum, sanctum Hilarium Arelatensem Episcopum, sciat beatitudo tua admiratorem, sectatoremque in aliis omnibus tuæ esse doctrinæ, & de HOC, quod IN QUERELAM TRAHIT, jam pridem apud sanctitatem tuam sensum suum per literas velle conferre; Hinc Augustinus in lib. de Dono persever. cap. 21. non dubitat suppresso nomine Hilarium iis accensere qui negabant initium fidei esse donum Dei. Quam verò violenter verba illa detorqueas, brevi intelliges. Petis scriptorem aliquem bonum, malum? Audi Usserium in lib. de antiquitate Eccles. Britan. cap. 11. p. 346. Denique, inquit, Hilarium Arelatensem illum suum inter eos, qui in doctrinâ de prædestinatione ab Augustino dissentiunt, annumerat Prosper. Fortè repones, Usserium esse Calvinistam? At ipsemet scriptorem aliquem malum poscebas. Vocatur tamen Usserius à P. Ricciolio lib. 1. Chronol. Reformatæ cap. 20. vir Ecclesiasticæ antiquitatis scientissimus. Hoc parum causam juvat adversus te, qui bonum, malum flagitasti. Attende scriptores bonos, meliores, optimos, quibus vix audeas adversari. P. Teophilus Raynaudus in apologiâ pro Valeriano Cemelienfi cap. 4. ita scribit: Hilarius Episcopus Arelatensis unus fuit eorum, qui adversus D. Augustinum querelas moverunt. Audi Prosperum in calce epistolæ ad Augustinum. Et laudatis verbis proximè à me recitatis, expendo, inquit, particulas illas unum eorum, utique adversus Augustinum agentium, de quibus sermo: & in aliis omnibus, nam quoad negotium, de quo Prosper tota epistola, atque adeo quoad errorem semipelagianum, non erat Augustinianæ doctrinæ admirator, imò eam in querelam trahebat. Et Prosper liquide testatur se eum habuisse suspectum, cùm dubitet, quo sine esset cum Augustino per literas acturus. Accedat quartus post Prosperum testis P. Gabriel de Henao in volumine pro scientiâ mediâ sect. 28. num. 184. ubi ait: Liqueat etiam de discrimine ab Hilario, qui unâ cum S. Prospero misit literas ad S. Augustinum. Nam is Hilarius non obscurabatur caligine opinionis adversæ S. Augustino, neque bujus doctrinam in querelam trahebat circa negotium gratiæ, sed ille alter Hilarius Antistes Arelatensis. Sunt hi duo insignes & Societate Jesu scriptores, sed tertium ex eadem doctissimâ familiâ testem habeo magnum sacræ ac profanæ eruditionis promotorem, Jacobum Sirmondum in notis ad Epistolam Cælestini Papæ ad Episcopos Gal-

liæ, ubi scribit Epistolam illam, quæ totâ est pro defensione S. Augustini, congruere Hilario Arelatensi non posse, qui Augustini doctrinam, ut Prosper in Epistola sua testatur, cum in cæteris suspiceret, hæc in parte NON PROBABAT. Apud Labbeum & Cossartium tom. 2. Concil. pag. 1818. In hoc tanti viri testimonio & glorior, & triumpho. Vixne alios testes, qui aliquem malum, bonum rogabas? Adest par testium, & uno ore loquuntur. Sunt Sammarthani viri eruditissimi tom. 1. Galliæ Christianæ pag. 36. Constat autem, inquit, Hilarium, qui scripsit ad S. Augustinum, & cujus occasione misit libros de prædestinatione sanctorum, & de Dono perseverantia, esse distinctum ab Hilario Arelatensi Episcopo: primum quia Hilarius in epistola ad Augustinum significat se fuisse laicum. Prosper verò eodem tempore, & die scribens ad Augustinum, dicit Hilarium Arelatensem tunc fuisse Episcopum, & ipsius doctrinæ contrarium, his verbis: Credimus ipsos, quos meritis, & honoribus claros caligo istius opinionis obscurat, semipelagianismi, (inserunt hoc verbum Sammarthani, non ego) defecatusissimum lumen gratiæ recepturos; Nam unum eorum præcipue auctoritatis, & spiritualium studiorum virum Sanctum Hilarium Arelatensem, &c. verba Prosperi recitant. Petis alium testem, qui septimus cæterorum agmen claudat? Adest ex eadem Gallia Gilbertus Maginus vir doctissimus, ac Regi Christianissimo à consilijs, qui paucis abhinc diebus diem obiit. Hæc scribit par. 2. confut. Fabulæ Prædest. cap. 11. pag. 650. Teste Prospero epistola ad Augustinum Hilarius Arelatensis Episcopus, & alii plurimi non minus auctoritate, quam pietate celeberrimi viri, S. Augustini de gratiâ Dei prædestinatione doctrinam non minus quam heresim aperari sunt. Et pag. 475. ex eodem Prospero testatur Hilarium Pelagianæ pravitatis reliquis infestum. Cùm dixeris: ego nullum hactenus potui invenire, qui scripserit S. Hilarium Arelatensem adversatum fuisse doctrinæ S. Augustini, absit ut te mentitum putem; novi animi tui ingenuitatem, candorem, simplicitatem. Itaque neminem laudatorum scriptorum legisti. Tantum, mi Macedo, plerunque nocet omnia ab ingenio afferre. Disce tandem, quid juret, Bajulos agere, non auctores; in dorso studium esse, non in cerebro. Nam his planè verbis Ecclesiasticæ historiæ professoribus in præfatione insultasti. Tua illa compellatio confidentissima: Cedo mihi P. Noris, scriptorem aliquem bonum, malum, tuo ab ingenio est. At amici tui Noris gravis, ac quadrata responsio à dorso. De Vincentio Lerinensi nil addendum puto; scribis enim me alios habere dicti mei assertores: nuper accessit ex imis Doctor Lovanienfis Christianus Lupus par. 4. not. in Synodos pag. 757. Hæc, mi dulcissime Macedo, æqui bonique consulas precor, nevé tibi ante victoriam triumphum per Italiam Romam usque cantes. Et quando annos natus septuaginta septem, tot vigilijs, quas in eden-
dis quadraginta & amplius voluminibus subiisti, senili corpore macerato, vastissimo Ecclesiasticæ eruditionis pelago te committere expavescis, veritus ne in medio cursu te vita deficiat, sine me, quem imberbem juvenem olim Romæ vidiisti, & amicum tui nominis suprâ cæteros studiosissimum nosti, sine inquam, me vela pandere, ac de portu securus prosperam mihi navigationem Horatiano carmine adprecare.

Navis que tibi credidum

Debes Historicum per freta ducere,

Reddas Norisum precor,

Et servas animæ dimidium mee.

Vale, amicitissime, & ingeniosissime Pater, mequè isthic amicis commendatum facias; tuos verò patronos mihi benevolos, vel saltem minus iratos reddas.

LAUS DEO.

Lib. 1.

Ode 3.